

Tilsynserklæring for skoleåret 2021/2022 for Ærø Friskole:

1. Skolens navn og skolekode

Skolekode: 492001	Skolens navn: Ærø Friskole
----------------------	-------------------------------

1.1 Navn på den eller de tilsynsførende

Simon Finnerup

2. Angivelse af datoer for tilsynsbesøg samt i hvilke klasser og fag, tilsynet har overværet undervisningen, på de enkelte datoer.

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

Dato	Klasse	Fag	Fagområde	Tilsynsførende
28-04-2022	Venus	Engelsk	Humanistiske fag	Simon Finnerup
28-04-2022	Jorden	Matematik	Naturfag	Simon Finnerup
28-04-2022	Venus	Dansk	Humanistiske fag	Simon Finnerup
28-04-2022	Mars	Dansk	Humanistiske fag	Simon Finnerup
02-05-2022	Venus	Tværfaglig emnedag	Praktiske/musiske fag	Simon Finnerup
02-05-2022	Merkur	Dansk	Humanistiske fag	Simon Finnerup

2.1 Beskrivelse af tilsynsbesøg

Ærø Friskole er en nyere skole fra 2007, som igennem årene har fundet sine ben at stå på og stabiliseret sit virke. Der er pt. 97 elever, og til næste skoleår er der indskrevet 106. I august 2021 tiltrådte ny skoleleder, Allan Gardersøe. Imidlertid har skoleleder måtte sige sin stilling op af private årsager, og han har sidste arbejdsdag 17/6/2022.

I forhold til tilsyn skal det nævnes, at skoleåret 2021-2022 har været specielt. Den forrige tilsynsførende fratrådte

sin stilling i starten af skoleåret, og jeg blev valgt som tilsynsførende i slutningen af april 2022 i forbindelse med skolens generalforsamling. Med andre ord: Betingelserne for tilsyn har derfor ikke været optimale, og det har generelt været lige til den pressede side at nå, hvad der skal nås. Det skal bemærkes, at jeg på grund af disse omstændigheder kun i mindre grad har observeret undervisning inden for det praktisk-musiske fagområde. Kreativt-æstetisk arbejde indgik i tværfaglig emnedag (se nedenstående), og jeg har derudover oplevet en del musik og fællessang til morgensamling og som del af undervisningen i boglige fag. Derudover vil observation af undervisning inden for det praktisk-musiske fagområde have førsteprioritet i det kommende skoleår.

Til trods for at betingelserne for tilsyn tidsmæssigt ikke har været optimale, er det mit klare indtryk som tilsynsførende, at der på skolen er styr på tingene, og at skolen drives godt og forsvarligt.

Jeg har hen over foråret haft flere telefonsamtaler med skolens leder, og derudover har vi haft to møder i forbindelse med tilsynsbesøg. Jeg har fået en god introduktion til skolens grundlag og virke, kulturen og skolens pædagogiske retning. Jeg blev vist rundt på skolen, og vi har ført samtaler om, hvad der skal være styr på som friskole i forhold til tilsyn. Leder fortæller om sine arbejdsopgaver med økonomi, personaleledelse og behandlingen af ressourcekrævende elever.

Mit generelle indtryk af skolen er, at der befinder sig en meget god stemning mellem eleverne og mellem elever og ansatte, og at det er et sted, hvor man har lyst til at være. Folk taler ordentligt til hinanden, der er både livlighed og ro, og elever og ansatte omgås hinanden respektfuldt. Dagligdagen er præget af struktureret fællesskab, og eleverne møder hinanden både opdelt i grupper og i det store fællesskab til morgensamling og fællesspisning. Engagement og virkelyst præger stedet.

Som tilsynsførende blev jeg mødt med åbenhed og en positiv indstilling til samarbejde. Det var nemt at føre samtaler med ansatte og elever, og det var uproblematisk at gennemføre observation af undervisningen.

Klasser er samlæst på Ærø Friskole på denne måde:

Merkur: 0.-1. klasse

Venus: 2.-3. klasse

Jorden: 4.-5. klasse

Mars: 6.-7. klasse

Jupiter: 8.-9. klasse

Generelt foregår undervisningen både samlæst og opdelt i klassetrin, sådan at der veksles mellem fælles undervisning i gruppen (planeten) og opdelt i klassetrin, når det giver mening indholdsmæssigt, og når der er to lærere til stede.

Ærø Friskole følger Fælles Mål, og der er afgangsprøver som afslutning på grundskoleforløbet. Skoleåret 2021-2022 har – som på andre skoler – været præget af coronapandemien, og skolen følger de ændringer, som er blevet besluttet fra Undervisningsministeriet. Dette bevirker eksempelvis, at der ikke i år gennemføres prøver i biologi, historie, tysk m.v.

Der er styr på trinmål og slutmål, fagbeskrivelser og læseplaner. På skolens hjemmeside ligger fyldige beskrivelser, som alle kan læse. Derudover ligger tilsynserklæringer fra tidligere på hjemmesiden – det bemærkes, at tilsynserklæringen for skoleåret 2020-2021 ikke kan tilgås direkte, som de alle de ældre.

Nøjere beskrivelse af tilsynsbesøg

1. besøg:

Morgensamling: Alle elever og mange ansatte deltager. Der er fællessang, som alle synger med på, praktiske beskeder fra både ansatte og elever samt fejring af en fødselsdag. Herefter en musikalsk fortælling fra skolelederen om instrumentet kalabas.

Engelsk i Venus: Der arbejdes med materialet 'Let's do it' og kopiark 'The body.' Lærer og elever veksler mellem at tale engelsk og dansk. Meget klar og struktureret instruktion til opgaveløsning, inklusive dialog, fælles afklaring, spørgsmål og svar. Samtale om ordforråd og metasamtale om at lære og brug af skærme. Undervisningen differentieres, og eleverne følger 'Let's do it' på to forskellige niveauer. Eleverne arbejder individuelt og i grupper, og lærerne følger op og giver individuel vejledning og feedback undervejs. Lærere og elever afgør i fællesskab, om der skal laves lektier eller om arbejdet skal gennemføres i timen. Timen rundes af med praktisk information i plenum og uddeling af frugt.

Frikvarterer. Der er liv og glæde. Elever leger og bevæger sig udendørs på kryds og tværs af alder. Både de helt små og helt store spiller bold på multibanen. Små konflikter tages i opløbet af elever – det virker til, at de er fortrolige med at tage ansvar for konflikter.

Matematik i Jorden. Introduktion til program for kommende uge, elever er medhjælpere med information, der er ro og overskuelighed. Introduktion til elevpræsentationer 'Klassefesten' og gennemførelse af præsentationer. Elever har arbejdet med 'sheets' og budgetlægning i en autentisk ramme. I forbindelse med præsentationerne stilladserer lærer og hjælper med eksempelvis rækkefølge. Tilhørere spørger ind, og lærer stiller opfølgende spørgsmål og giver faglige kommentarer.

Frokost for alle elever/ansatte. Der er fællesmad på skolen, og elever har derfor ikke madpakker med. Der breder

sig en familiestemning i spisekøkkenet. Elever fortæller mig uopfordret, at de er meget glade for skolen.

Dansk i Venus. Fælles samling og instruktion til opgave. Ro og klar tale. Eleverne arbejder med boganmeldelser og er fagligt fortrolige med skriftgenren anmeldelse. De læser op, fortæller om læseoplevelser og præsenterer anmeldelser for hinanden. Lærer hjælper, korrigerer og vejleder eleverne løbende. Eleverne øver faglig argumentation, forklaringer, nysgerrighed m.v.

Dansk i Mars. Fælles introduktion til arbejdet med 'at lave en avis'. Fælles fordeling og forhandling af opgaver noteres på tavle. Introduktion til fagbegreber som f.eks. 'deadline.' Lærer tager elevernes kommentarer og forslag alvorligt, spiller med, godtager nogle og afviser andre forslag med grundige og overbevisende forklaringer. Timen afsluttes med guitar og fællessangen 'Ærø fri'. Herefter oprydning og fælles afslutning udendørs med samarbejdsøvelse.

Møde og samtale med skoleleder.

2. besøg:

Morgensamling. Fællessang, meddelelser og fortælling om indhold i sang.

Emnedag i Venus. Tilstedeværelsestjek, go' morgen-runde, fælles velkomst og fælles blik på alles tilstedeværelse. Grundig orientering om dagens program og emnedagen. Diverse meddelelser og fødselsdagsinvitationer uddeles. Arbejde med 'Fantasilande': tværfagligt arbejde hvor geografi og kreativt/æstetisk arbejde kombineres (arkitektur/design). Ideudvikling og deling af ideer, rammesætning, udførelse af opgave. Individuel vejledning og differentiering af opgaver (nogle elever får tegnet/skrevet meget - andre noget mindre).

Dansk i Merkur. Fælles orientering, herefter opdeling i basis (0. kl.) og 1. kl. Arbejde med læsning og ordkort. Materiale 'Lydtret Fri Læsning. Den første læsning' og lydlære fra 'skolelærerlife.dk'. Fælles, struktureret undervisning og herefter gruppearbejde med tegninger. Ifm. gruppearbejder er elever delvist selvstyrende og kan f.eks. vælge at arbejde ude eller inde, på gulv eller ved borde mv. Afsluttende aktivitet med fælles fortælling, hvor elever bidrager med ideer til fortælling og lærer skaber fortælling, der fortælles dagen efter. Herefter oprydning og beskeder.

Herudover observation af frikvarterer og fællesspisning.

Møde og samtale med skoleleder.

3. Foregår undervisningen udelukkende på dansk i alle fag, sprogfag undtaget?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 3 er undervisningssproget i en fri grundskole dansk, dog er undervisningssproget i de tyske mindretalsskoler tysk. § 6 a Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, dette gælder dog ikke lærerne ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk.

3.1 Uddybning

4. Står undervisningen inden for det humanistiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

4.1 Uddybning

5. Står undervisningen inden for det naturfaglige fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

5.1 Uddybning

6. Står undervisningen inden for det praktisk-musiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

6.1 Uddybning

7. Står elevernes standpunkt i dansk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

7.1 Uddybning

8. Står elevernes standpunkt i matematik mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

8.1 Uddybning

9. Står elevernes standpunkt i engelsk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

9.1 Uddybning

10. Fører skolen til prøve i historie?

10.1 Årsag

10.2 Står elevernes standpunkt i historie mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

10.3 Uddybning

11. Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

11.1 Uddybning

12. Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

12.1 Uddybning

Frihed og folkestyre kommer på skolen til udtryk ifm.:

- morgensamlinger, hvor alle samles og ordret er frit til meddelelser, kommentarer, forespørgsler mv.
- integreret i fagligheden som er præget af filosofisk tilgang. Nysgerrighed, undren, kritik og opdagelse vægtes højt
- projektorienteret arbejde fylder meget og indebærer stor grad af elevstyring og gruppearbejde
- forældresamarbejde. Forældre er meget engagerede og ansvarlige. Det bemærkes, at der ind imellem skal skabes fælles forståelse for, at pædagogiske processer tager tid, hvilket kan overraske initiativrige og innovative forældre.

13. Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

Ja

13.1 Uddybning

Demokratisk dannelse kommer til udtryk ifm.:

- i både fagene og de øvrige pædagogiske aktiviteter – overalt i den daglige praksis
- lærerne forekommer meget bevidste om både at disciplinere elever ind i et forpligtende fællesskab og løbende skabe rammer og muligheder for selvudfoldelse, medbestemmelse.
- Konkret eksempel vinter og forår 2022: krigen i Ukraine blev behandlet grundigt og respektfuldt, inkl. kommunikation til forældre og individuel vejledning af elever

14. Udvikler og styrker skolen elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

Ja

14.1 Uddybning

- Oplysning om racisme og religionsfrihed foretages løbende, og der tages tydelig hånd om konflikter på dette område
- Skolen fører en bevidst anti-mobbe-strategi. Der er en del tyske elever på skolen, hvilket skaber bevidsthed om respekt og kulturel/national mangfoldighed
- Dagligdagens praksis: om ejendomsforhold og retten til at have sine ting for sig selv, om værdier som gode venner mv.
- Derudover en del direkte arbejde med etiske dilemmaer

15. Benytter skolen kønsopdelte aktiviteter i undervisningen?

Nej

15.1 Uddybning

I få, enkeltstående tilfælde kan der dog deles efter køn, hvis det tjener pædagogisk formål.

16. Arbejder skolen løbende med at sikre kønsligestilling på skolen?

Ja

16.1 Uddybning

Ja – overalt i den daglige praksis, i og uden for fagene. Skolen oplever yderst sjældent problemer i relation til kønsligestilling, i meget få tilfælde med udenlandske elever, som har det svært med kvindelige lærere. Det er et krav fra skolen, at elever skal kunne modtage undervisning af lærere uanset køn.

17 Har skolens elever dannet elevråd eller varetager eleverne på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen?

Ja

17.1 Uddybning

Skolens elevråd hedder 'Mælkevejen' og er karakteriseret således:

- Ved et meget stærkt samarbejde på tværs af planeterne
- Rådet tildeles økonomiske midler, som eleverne i rådet skal forvalte
- Rådet samarbejder med skolens bestyrelse
- Rådet er aktivt i lokalmiljøet uden for skolen og har eksempelvis deltaget i borgermøde om bæredygtighed

19 Har skolen en praksis, der understøtter, at de ansatte efterlever deres skærpede underretningspligt, fx ved at have beskrevne procedurer?

Ja

19.1 Uddybning

- Sager af denne art behandles i samarbejde mellem ansat og leder. Skolen er en lille skole, og leder involveres derfor altid

- Alle kender alle, hvilket kvalificerer dette arbejde
- Der findes ikke 'beskrevne procedurer'. Jeg råder til at få skriftliggjort praksis angående skærpet underretningspligt

20 Sikrer skolen, at de ansatte ved, at den skærpede underretningspligt er personlig?

Ja

20.1 Uddybning

21. Donationer

Har skolen i det foregående regnskabsår modtaget en eller flere donationer som tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms fra samme donator?

Ja

21.1 Oplys navn og adresse og beløb i kr. eksklusive moms i forbindelse med donatorer, der har givet en eller flere donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms. Donationerne kan være givet som kontantbeløb, varer, tjenesteydelser mv.

Navn	Adresse	Beløb i kroner
Klaus Fynsk Norup* ^{nk}	Vråvejen 23 5970 Ærøskøbing	37000,00
Nordea Fondennk	Overgaden Neden Vandet 11 1414 København K	40000,00
Baximar Fondennk	Kampmannsgade 1, 1604 København	45000,00

21.2 Angiv den samlede størrelse af alle donationer i kr. eksklusive moms.

122000,00 kr.

22. Tilsynets sammenfatning

Alt i alt er det min vurdering, at Ærø Friskole fuldt og helt lever op til de krav, som tilsynet er forpligtet på. Det gælder:

- At stå mål-kravet ift. skolens samlede undervisningstilbud
- Frihed og folkestyre
- Demokratisk dannelse, elevråd og eleverne medbestemmelse
- Friheds- og menneskerettigheder
- Køn og ligestilling
- Skærpet underretningspligt og specialpædagogisk arbejde
- Donationer